

КОНТРОЛЬ ЗДОРОВ'Я ВИМЕНІ ЗА СУХОСТІЙНОГО ПЕРІОДУ В КОРІВ

Ковальчук Ірина Ігорівнакандидат ветеринарних наук, старший викладач
Поліський національний університет
ORCID: 0000-0002-2421-7533
E-mail: kovalchuk_ira0982@ukr.net**Ковальчук Ігор Васильович**кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Поліський національний університет
ORCID: 0000-0002-5775-4140
E-mail: ikovalchuk_08@ukr.net**Миронюк Луїза Володимирівна**здобувач ОС магістр
Поліський національний університет
ORCID: 0000-0003-0205-7273
E-mail: mironyuk.lu@gmail.com**Саюк Роман Володимирович**здобувач ОС магістр
Поліський національний університет
ORCID: 0000-0002-0270-4445
E-mail: romazhitomir2015@gmail.com

Одним із факторів ефективного ведення молочного скотарства є термін продуктивного використання худоби за одночасного збереження здоров'я тварин у стаді. Особливого значення при цьому набуває організація годівлі, утримання, контролю за здоров'ям корів відповідно їх фізіологічного стану. Істотною проблемою для виробників молока у країнах з розвиненим молочним скотарством (в тому числі з високою технологічною культурою ведення галузі) є мастит. Зазначене захворювання поширене в господарствах України. Мастит спричиняє спад продуктивності, погіршення якості молозива та молока, передчасне вибракування корів. Факторами розвитку запалення молочної залози є зниження резистентності тварин внаслідок порушення параметрів утримання, незадовільного санітарного стану корівників, стійл, боксів, доїльного обладнання, високої щільності поголів'я, порушення термінів формування технологічних груп корів, зокрема групи сухою. Отже, з метою збереження здоров'я дійних корів при веденні інтенсивного молочного скотарства необхідно дотримуватись загальних правил організації профілактичних заходів у технологічній групі сухою. Саме тому, одним із основних завдань за інтенсивної технології виробництва молока має бути профілактика захворювань корів. Аналіз організації профілактичних заходів проведено на базі ТОВ «Хмільницьке» ВП «Агрофірма «Стетківці» Житомирської області. З'ясовано, що з метою профілактики маститу у господарстві значно покращили умови утримання корів, своєчасно формується запуск, доїння проходить із дотриманням правил антисептики із застосуванням маститних проб, а з часу впровадження у виробничий процес менеджменту консервації вимені у момент запуску худоби, істотно знизився відсоток захворюваності корів на субклінічний мастит (з 31 % у 2017 році до 8,2 % у 2021 році), як консервант використовують препарати «Драйклоксакел» або «Бовафлорекс DC Екстра».

Ключові слова: технологічна група, сухостійний період, лактація, запуск, профілактика, мастит, консервація вимені.

DOI: <https://doi.org/10.32845/bsnau.lvst.2021.4.15>

На сучасному етапі розвитку молочного скотарства важливим стандартом показників галузі є отримання високих надоїв за збереження здоров'я тварин у стаді. Важливим аспектом при цьому залишається контроль за живленням, утриманням та метаболічними процесами, які відбуваються в організмі корів [16]. Загальновідомим є той факт, що у високопродуктивних корів обмін речовин відбувається значно інтенсивніше, а сухостійний період є більш напруженим, оскільки саме в цей час відбувається інтенсивний ріст плоду та підготовка до лактації, що потребує значних енергетичних затрат та фізіологічної адаптації до наступного продуктивного періоду [5, 11].

Оптимізація організації сухостійного періоду високо-

продуктивних молочних корів є запорукою народження здорового приплоду, міцного здоров'я корови після отелу, високих показників відтворення та надоїв у наступну лактацію. Крім того, в цей період утворюються клітини молочної залози, які продукуватимуть молоко, утворюється депо поживних речовин, відбувається швидкий ріст плоду з одночасним зменшенням споживання корму та збільшення потреби у воді, енергії, білку, вітамінах тощо [7].

Отже, основною метою сухостійного періоду є забезпечення корови поживними речовинами для розвитку плоду і молочних залоз, її підготовка до наступної лактації та достатнього рівня відтворення, зниження до мінімуму ризику розвитку захворювань різної етіології в тому числі маститу,

максимальна оптимізація витрат та прибутковості галузі [2].

Досить часто на фермах з виробництва молока періоду сухою приділяється недостатня увага (відсутність вчасного формування груп корів, забезпечення належних умов утримання, балансування раціонів тощо). Саме тому питання менеджменту сухостійних корів, що базується на таких ключових питаннях, як запуск, умови утримання та годівля є досить актуальним, адже кожна наступна лактація починається із сухостійного періоду, а не від отелення [10]. Організм корови (в тому числі і молочна залоза) потребує повноцінного відновлення. Для цього необхідно створити умови, які забезпечуються запуском. G. M. Jones у своїй публікації вказує на те, що оптимальна тривалість сухостійного періоду для повновікових корів 60 днів, а для корів-первісток – 65 [14]. З початком запуску сухостійних корів необхідно обов'язково відділити їх від основного стада – це унеможливить і споживання ними надмірної кількості корму (профілактика метаболічних порушень), і запобіжить виникненню стресових ситуацій та механічному травмуванню тільних корів. Найкраще проводити запуск корів у чітко зафіксований день тижня – це сприяє виникненню циклічності процесу. Виділених із дійного стада корів необхідно розмістити у відділенні сухою, на глибокій соломяній підстилці [1].

Підтримання комфортних умов утримання сухостійних корів є першочерговим фактором, який запобігає розвитку патології родів, а також профілактує ряд захворювань, що виникають у міжотельний та післяотельний періоди (в тому числі мастит). Часто в господарствах ігнорують своєчасне видалення гною (інтервал між гноєвидаленням не повинен перевищувати 4–6 годин) та переповнюють секції тваринами, що призводить до інтенсивного розмноження бактерій, погіршення санітарного стану приміщень та гігієни вимені в цілому [12, 9].

Запалення молочної залози (мастит) залишається одним із найбільш поширених захворювань і щорічно завдає значних економічних збитків власникам худоби, що проявляється зниженням надоїв та погіршенням якості молока, раннім вибракуванням корів, підвищеною захворюваністю телят тощо. За даними Звереві Г., Хомина С. у корови, в анамнезі якої було діагностовано мастит спостерігається зниження надою за лактацію в межах 15–20 %. Мастит найчастіше виявляють у корів з високою молочною продуктивністю за різних функціональних станів молочної залози, а особливу небезпеку він становить у період запуску і сухою, адже загальновідомим є той факт, що корови, які хворіють на мастит у сухостійний період, відчутно знижують продуктивність у наступну лактацію [3, 8].

Як зазначають ряд науковців (Костишин Є. Є., Скляр О. І., Паладійчук О. Р. та інші) найбільш поширеною є субклінічна форма маститу. Так, згідно даних Міжнародної молочної федерації та Європейської асоціації тваринництва клінічна форма маститу діагностується у 20–25 % від загальної чисельності захворюваності на мастит, тоді як субклінічна форма спостерігається у понад 50 % досліджуваних тварин [8, 10, 12, 13, 15].

Директор Uman Labs Андрій Білан вказує на те, що: «Частота захворювань корів на субклінічний мастит протягом року коливається в межах 21–70 %, при цьому 8–16 % тварин хворіють понад 2 рази на рік. Найбільший ступінь ураження корів субклінічним маститом спостерігається в

осінньо-зимовий і весняний періоди. Така сезонність зумовлена погіршенням умов утримання і годівлі тварин та іншими чинниками, які негативно впливають на загальну резистентність організму і локальну стійкість молочної залози. Найбільша кількість корів хворіє на мастит у перший місяць лактації, що зумовлено функціональним напруженням організму, зокрема вим'я. Захворюваність поступово знижується наприкінці лактації, але знову зростає в період запуску, протягом першого і останнього тижнів перед отеленням. Упродовж року маститом може захворіти від 20–30 % до 50–70 % тварин. Залежно від характеру перебігу запального процесу, своєчасності та ефективності лікування недоотримують 15–20 % і більше річного надою молока» [6].

Паладійчук О. Р. зазначає, що субклінічний мастит проявляється під час останнього доїння (безпосередньо перед початком запуску) у 12–45 % випадків, період сухою – 12–37 %, після отелу – 20–25 % випадків. Щодо клінічної форми, то вона проявляється в сухою у 9,3 % і після отелу (на початок лактації) число діагностованих випадків зростає до 54,5 % [15].

При цьому варто зазначити, що саме сухостійний період є найбільш сприятливим для лікування та профілактики запалення молочної залози корів. Автори зазначають, що використання внутрішньоцистеральних лікувальних і профілактичних засобів у сухостійному періоді запобігає інфікуванню вимені на 90–93 % стафілококом і на 70–80 % стрептококом [4].

Отже, з метою збереження здоров'я дійних корів при веденні інтенсивного тваринництва необхідно дотримуватись загальних правил організації профілактичних заходів у технологічній групі сухою.

Мета роботи. Аналіз ефективності профілактичних заходів маститу корів у сухостійний період було проведено в умовах ТОВ «Хмільницьке» ВП «Агрофірма «Стетківці» Житомирської області.

Завдання досліджень – вивчити ефективність профілактичних та лікувальних заходів маститу корів у сухостійний період.

Методи та матеріали досліджень. Матеріалом для досліджень слугували технологічна та ветеринарна документація. Ефективність проведення профілактичних заходів щодо маститу вивчали на групі сухостійних корів, загальною чисельністю 24 голови.

Результати досліджень. В останні роки в молочних господарствах України (за прикладом країн із розвиненим скотарством) широкого застосування набуває загальна профілактика маститів, яка передбачає: введення у кожну чверть вимені антибіотиків пролонгованої дії (одразу після останнього доїння), та/або введення у молочну цистерну внутрішнього і покриття зовнішнім герметиком для дійок [13, 17].

ТОВ «Хмільницьке» ВП «Агрофірма «Стетківці» спеціалізується на виробництві молока. Дійне стадо представлено українською чорно-рябою породою, загальна чисельність поголів'я – 389 голів. На перспективу планується збільшення поголів'я дійних корів, наразі у господарстві проходить реконструкція ферми.

Починаючи з 2017 року, з урахуванням досвіду передових підприємств з виробництва молока, фахівці господарства застосовують систематичний менеджмент ведення галузі молочного скотарства, зокрема доцільності та послі-

довності формування технологічних груп корів, в тому числі групи сухостійного періоду.

Залежно від фізіологічного стану вимені, сухостійний період прийнято поділяти на три фази. У першій – відбувається зменшення молочних альвеол, канал соска закривається, утворюється кератинова пробка. У другій – залози перебувають у стані спокою, проходить накопичення імуноглобулінів. У третій – відбувається утворення нових молочних альвеол і розчинення кератинової пробки. Найбільший ризик для здоров'я корів виникає у першу та третю фази, тому саме у період цих фаз сухостій потребує найякіснішого менеджменту, адже інфекції закладені в сухостійний період зберігають свою активність до п'ятого місяця лактації [13].

В середньому тривалість періоду сухоостою в господарстві складає 45–60 днів. З метою формування групи сухоостою, глибоко тільних корів відокремлюють від дійного стада та формують з них групи по 10–15 голів. Спосіб утримання сухостійних корів – прив'язний з дотриманням технологічних параметрів (площа 5 м²/голову, фронт годівлі – 0,8–1 м/корову; співвідношення кількості тварин у групі і кормомісць складає 1:1). Приміщення для утримання худоби та вигульні майданчики обладнані автонапувалками, що забезпечує тваринам цілодобовий вільний доступ до води. У якості підстилки використовується солома, видалення гною проводиться двічі на добу. З метою адаптації корів до сухостійного періоду в раціоні поступово зменшують кількість концентрованих і соковитих кормів. Зміна раціону проводиться впродовж 10–15 днів, такий перехід мінімізує виникнення стресових ситуацій. Орієнтовний раціон сухостійних корів: солома – 4 кг, силос кукурудзяний (поступово замінюється високоякісним сіном) – 18, 4 кг, комбікорм КТМ – 3,9 кг, вода.

Важливу роль в організації сухостійного періоду відіграє своєчасний запуск корів. За умови порушення проведення запуску в організмі тварин розвиваються сприятливі умови для розвитку застійних явищ і, як наслідок – запальних процесів та зниження резистентності. В господарстві практикують поступовий запуск, який характеризується зменшенням кратності доїння (корів переводять на одноразове доїння, в подальшому здоюють через день – до повного припинення молоковіддачі). На думку спеціалістів, застосування поступового запуску (на відміну від одномоментного) суттєво знижує вплив стресового фактору, а також запобігає

розвитку маститу. В процесі запуску обов'язково проводиться щоденний огляд вимені корови, якщо виявляють затвердіння часток – їх масажують і здоюють з них молоко. Перед запуском ветеринарний лікар господарства проводить диспансеризацію тільних корів, в тому числі для своєчасної діагностики маститу. З цією метою здійснюють дослідження секрету вимені за допомогою експрес-тесту.

При негативному результаті експрес-тесту спеціалісти господарства практикують проведення консервації вимені вкінці останнього видоювання антибіотиками пролонгованої дії, які застосовуються з профілактичною та лікувальною (у випадку субклінічної інфекції) метою. У якості консервантів використовують препарати «Драйклоксакел» або «Бовафлорекс ДС Екстра». Консерванти вводять у кожну долю вимені, попередньо провівши її санацію. Після введення консерванту корів більше не доять.

У разі виявлення підвищеної кількості соматичних клітин у молоці (більше 200 тис/мл) тварина не допускається до запуску та підлягає лікуванню за індивідуально підбраною схемою для кожного конкретного випадку. На 7 добу після проведеного лікування експрес-тест повторюють з профілактично-діагностичною метою і, як правило, застосовують консервацію вимені за вище описаною схемою.

Згідно проведеного нами аналізу протоколів лабораторних досліджень молока та ветеринарно-зоотехнічної документації основними збудниками маститу в господарстві є стрептококи та кишкові палички (по окремо або ж в асоціації). Варто зазначити, що з часу (2017 рік) впровадження у практику консервації вимені кількість випадків маститів на фермі зменшилась в 3,5 рази – з 119 випадків у 2017 році до 32 – у 2021 році. Нині ефективність застосування такої схеми профілактики маститів сягає 75 %. Із групи досліджуваних корів – 24 голови, субклінічний мастит виявлено у двох корів. Отже, консервація вимені препаратами пролонгованої дії сприяє суттєвому зниженню частоти захворювання на мастит.

Висновок. Науково та технологічно обґрунтований менеджмент технологічної групи сухоостою, запобігає впливу несприятливих факторів на організм тільних корів та є запорукою здоров'я вимені. При цьому ефективною є схема застосування антибіотиків пролонгованої дії, які використовуються з метою консервації вимені.

Список використаної літератури:

1. Агроексперт. Сухостійні корови заслуговують та потребують уваги. URL : <https://agroexpert.ua/sukhostijni-korovy-zasluhovuiut-ta-potrebuieut-uvahy/>.
2. Годівля корів до та після отелення для кращого відтворення. Веб-сайт. URL : <https://avm-ua.org/uk/post/godivla-koriv-do-ta-pisla-otelenna-dla-krasogo-vidtvorennja?milku=1>
3. Зверева Г. В., С. П. Хомин та ін. Акушерська і гінекологічна диспансеризація у системі профілактики неплідності та маститів у корів. Науковий вісник Національного аграрного університету. 2000. Вип. 22. С. 21–23.
4. Кацараба О. А. Профілактика акушерської патології та маститу корів у період сухоостою. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. 2015. Т. 17. № 1 (1). С. 59–65.
5. Корейба Л. В., Дуда Ю. В. Особливості білкового обміну у високопродуктивних корів у період сухоостою. Ветеринарна біотехнологія : бюлетень. Інститут ветеринарної медицини НААН. К. : Інститут ветеринарної медицини НААН, 2018. Вип. 33. С. 66–70.
6. Корови вразливі до інфекційних захворювань у транзитний період. Веб-сайт. URL : <https://avm-ua.org/uk/post/korovi-vrazlivi-do-infekciijnih-zahvoruvan-u-tranzitnij-period>
7. Костенко В., Гавриленко М. Як забезпечити тільним сухостійним коровам повноцінну годівлю. Пропозиція. URL : <https://propozitsiya.com/ua/yak-zabezpechiti-tilnim-suhostiynim-korovam-povnocinnu-godivlyu>.

8. Костишин Є. Є., Дмитрів О. Я., Стефанік В. Ю., Басараб Т. П., Костишин Л. Є., Панич О. П. Оцінка ефективності терапії корів за маститу у сухостійний період. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. 2015. Т. 17. № 2. С. 82–87.

9. Менеджмент маститу корів. Молоко і ферма. Веб-сайт. URL : <http://magazine.milkua.info/indexukr.php?id=209>

10. Менеджмент сухостійних корів і боротьба з маститом. Веб-сайт. URL : <http://milkua.info/uk/technews/95/>

11. Підготовка корів до високої продуктивності. Роль сухостійного періоду. Агробізнес. URL : <http://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynystvo/item/12300-pidhotovka-koriv-do-vysokoi-produktyvnosti-rol-sukhostiinoho-periodu.html>.

12. Скляр О. І. Діагностика субклінічного маститу корів. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина. 2014. Вип. 6. С. 187–189.

13. Сухо...стій! Раз, два, або Правильна терапія сухостійного періоду. Пропозиція. Веб-сайт. URL : <https://propozitsiya.com/ua/suhostiy-raz-dva-abo-pravilna-terapiya-suhostiy-nogo-periodu>

14. Jones G. M. Proper Dry Cow Management Critical for Mastitis Control. URL : <https://www.thecattlesite.com/articles/696/proper-dry-cow-management-critical-for-mastitis-control/>

15. Paladiychuk O. R. The preventive measures of mastitis in cows during the dry period. Colloquium-journal. Polska : Warszawa, 2021. № 3 (90), P. 9–15. DOI: 10.24412/2520-2480-2021-390-9-15.

16. Stojevic Z. J., Pirslijin S., Milinkovic-tur M., Zdelar-tuk B. Beer Ljubic : Activities of AST, ALT and GGT in clinically healthy dairy cows during lactation and in the dry period. Vet. arhiv 75, 67–73, 2005.

17. Veepro dairy management. Dry cows deserve and need careful attention. Vol. 88 November 2014. URL : <https://www.veepro.nl/wp-content/uploads/2015/03/Veepro-vol-88-complete.pdf>.

References:

1. Ahroekspert. Sukhostiini korovy zasluhovuiut ta potrebuiut uvahy [Dry cows deserve and need attention]. URL : <https://agroexpert.ua/sukhostijni-korovy-zasluhovuiut-ta-potrebuiut-uvahy/>.

2. Hodivlia koriv do ta pislia oteleennia dlia krashchoho vidtvorennia [Feeding cows before and after calving for better reproduction]. Веб-сайт. URL : <https://avm-ua.org/uk/post/godivla-koriv-do-ta-pisla-oteleenna-dla-krasogo-vidtvorennia?milkua=1>

3. Zvierieva, H. V. & Khomyn, S. P. [et al]. (2000). Akusherska i hinekologichna dyspanseryzatsiia u systemi profilaktyky nepidnosti ta mastytu u koriv [Obstetric and gynecological medical examination in the system of prevention of infertility and mastitis in cows]. Naukovyi visnyk Natsionalnoho ahrarynoho universytetu [Scientific Bulletin of the National Agrarian University]. Vyp. 22. 21–23.

4. Katsaraba, O. A. (2015). Profilaktyka akusherskoi patolohii ta mastytu koriv u period sukhostoiu [Prevention of obstetric pathology and mastitis in cows during the dry season]. Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnolohii im. S. Z. Gzhytskoho [Scientific Bulletin of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology S. Z. Gzhytsky]. T. 17. № 1 (1). 59–65.

5. Koreiba, L. V. & Duda, Yu. V. (2018). Osoblyvosti bilkovoho obminu u vysokoproduktyvnykh koriv v period sukhostoiu [Features of protein metabolism in highly productive cows during the dry season]. Veterynarna biotekhnolohiia : biuleten. Instytut veterynarnoi medytsyny NAAN. K. : Instytut veterynarnoi medytsyny NAAN [Institute of Veterinary Medicine NAAS]. Vyp. 33. 66–70.

6. Korovy vrazlyvi do infektsiinykh zakhvoriuvan u tranzitnyi period [Cows are vulnerable to infectious diseases in transit]. Веб-сайт. URL : <https://avm-ua.org/uk/post/korovi-vrazlyvi-do-infektsiinykh-zahvoriuvan-u-tranzitnij-period>

7. Kostenko, V. & Havrylenko, M. Yak zabezpechyty tilnym sukhostiynym korovam povnotsinnu hodivliu [How to provide full-bodied dry cows with complete feeding]. Propozytsiia [Offer]. URL : <https://propozitsiya.com/ua/yak-zabezpechiti-tilnim-sukhostiynim-korovam-povnocinnu-godivlyu>.

8. Kostyshyn, Ye. Ye. [et al]. (2015). Otsinka efektyvnosti terapii koriv za mastytu u sukhostiinyi period [Evaluation of the effectiveness of treatment of cows for mastitis in the dry period]. Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnolohii imeni S. Z. Gzhytskoho [Scientific Bulletin of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology S. Z. Gzhytsky] T. 17. № 2. 82–87.

9. Menedzhment mastytu koriv. Молоко і ферма [Mastitis management of cows. Milk and farm]. Веб-сайт. URL : <http://magazine.milkua.info/indexukr.php?id=209>

10. Menedzhment sukhostiinykh koriv i borotba z mastytom [Management of dry cows and control of mastitis]. Веб-сайт. URL : <http://milkua.info/uk/technews/95/>

11. Pidhotovka koriv do vysokoi produktyvnosti. Rol sukhostiinoho periodu [Preparing cows for high productivity. The role of the dry season]. Ahrobiznes []. URL : <http://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynystvo/item/12300-pidhotovka-koriv-do-vysokoi-produktyvnosti-rol-sukhostiinoho-periodu.html>

12. Skliar, O. I. (2014). Diahnostyka subklinichnoho mastytu koriv [Diagnosis of subclinical mastitis of cows]. Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarynoho universytetu [Bulletin of Sumy National Agrarian University]. Seriia: Veterynarna medytsyna. Vyp. 6. 187–189.

13. Sukho...stii! Raz, dva, або Pravylna terapiia sukhostiinoho periodu [Deadwood! Once, twice, or Proper therapy of the dry period]. Propozytsiia [Offer]. Веб-сайт. URL : <https://propozitsiya.com/ua/suhostiy-raz-dva-abo-pravilna-terapiya-suhostiy-nogo-periodu>

14. Jones G. M. Proper Dry Cow Management Critical for Mastitis Control. URL : <https://www.thecattlesite.com/articles/696/proper-dry-cow-management-critical-for-mastitis-control/>

15. Paladiychuk O. R. The preventive measures of mastitis in cows during the dry period. Colloquium-journal. Polska : War-

szawa, 2021. № 3 (90), P. 9–15. DOI: 10.24412/2520-2480-2021-390-9-15.

16. Stojevic Z. J., Pirslijin S., Milinkovic-tur M., Zdelar-tuk B. Beer Ljubic : *Activities of AST, ALT and GGT in clinically healthy dairy cows during lactation and in the dry period.* Vet. arhiv 75, 67–73, 2005.

17. Veepro dairy management. *Dry cows deserve and need careful attention.* Vol. 88 November 2014. URL : <https://www.veepro.nl/wp-content/uploads/2015/03/Veeopro-vol-88-complete.pdf>.

Kovalchuk Iryna Igorevna, PhD of Veterinary Sciences, Senior Lecturer

Kovalchuk Igor Vasulevich, PhD of Agricultural Sciences, Docent

Muronyk Luiza Volodumurivna, Master's student of the Faculty Technology

Sauk Roman Volodumurovuch, Master's student of the Faculty Technology

Polissia National University (Zhytomyr, Ukraine)

Udder health control during the dry period in cows

The term of productive use of livestock while maintaining the health of animals in the herd is one of the factors in the effective management of dairy farming. Of particular importance is the organization of feeding, keeping, monitoring the health of cows according to their physiological condition. Mastitis is a significant problem for milk producers in countries with developed dairy farming (including those with a high technological culture of the industry). This disease is common in Ukrainian farms. Mastitis causes a decline in productivity, low quality of colostrum and milk, premature culling of cows. Reduced resistance of animals due to violation of housing parameters, unsatisfactory sanitary condition of cowsheds, stalls, boxes, milking equipment, high stocking density, violation of the forming timing of technological groups of cows, including dry groups are the key factors in the development of udder inflammation. Therefore, in order to maintain the health of dairy cows during intensive dairy farming, it is necessary to follow the basic rules of organization of preventive measures in the technological group of dryness. That is why the prevention of diseases of cows should be one of the main tasks of intensive milk production technolog. The analysis of the organization of preventive measures was carried out on TOV «Khmilnytske» VP «Agrofirma» Stetkivtsi» Zhytomyr region. It was found that in order to prevent mastitis in the farm the conditions of cows were significantly improved, timely launch is formed, milking is carried out in accordance with the rules of antiseptics using mastitis tests and since the introduction into the production process of udder preservation management at the time of launch of cattle, significantly reduced the incidence of cows for subclinical mastitis (from 31 % in 2017 to 8,2 % in 2021), as a preservative use drugs «Drycloxacel» or «Bovaflox DC Extra».

Key words: technological group, dry period, lactation, start, prevention, mastitis, udder preservation.

Дата надходження до редакції: 30.11.2021 р.